

TURUN JA TURUN SEUDUN UIMAHALLIT

Raportti uimahallien tilanteesta 26.6.2012 / päivitys 10.10.2012

Projektipäällikkö Reijo Hakorinta / Rajattomasti liikuntaa Turun seudulla -hanke
Apulaiskaupunginjohtajan avustaja Juha Rantasaari / Turun kaupunki

SISÄLTÖ:

Johdanto

1. Uinnin suosio ja harrastajamäärä
2. Uimahallien tilastotietoa
3. Uimahallipalvelujen saatavuus
4. Turun seudun Uimahallit ja muut vesiliikuntapaikat
5. Taloudelliset ja toiminnalliset tunnusluvut
6. Johtopäätöksiä

JOHDANTO

Tähän raporttiin on koottu toiminnan ja talouden tietoja Turun kaupungin uimahalleista ja Turun seudun neljän muun kunnan ylläpitämistä uimahalleista. Tarkastelussa ovat mukana Turusta: Impivaaran, Petreliuksen, Lausteen ja Paattisten Uimahallit sekä yksityiset Uittamon ja Turun uimahallit, Raisiosta Uintikeskus Ulpukka, Kaarinan Uimahalli, Paimion Uimahalli ja Mynämäen Uimahalli. Turun seudun muissa kunnissa ei ole kunnallisia uimahalleja. Karttakuvissa ovat mukana myös muut liikuntapaikat.fi – tietojärjestelmässä mukana olevat vesiliikuntakohteet.

Turun seudun 11 kunnan **Rajattomasti liikuntaa 2011 – 12** – hankkeessa ovat mukana; Kaarina, Lieto, Masku, Mynämäki, Naantali, Nousiainen, Paimio, Raisio, Rusko, Sauvo ja Turku. **Hankkeen tavoitteena on yhteistyön tiivistäminen Turun seudulla kuntien, eri hallintokuntien ja muiden liikunta-alan toimijoiden kesken. Tämän johdosta tässä selvityksessä ovat mukana näitten kuntien omistamat hallit.**

Vesiliikunta on merkittävä virkistys- ja terveysliikuntamuoto Suomessa. Uimahallien ja kylpylöiden myötä uinti ja muut kehittyvät vesiliikunnan muodot ovat saavuttaneet yhä laajempaa suosiota ja ympärivuotisia lajien harrastajia. Myös uintiurheiluseurat ovat merkittävä uimahallien käyttäjiä. **Turun seudulla on menestyneitä seuroja ja uimareita erityisen paljon. Impivaaran Uimahalli on laajennuksen myötä nimetty Uimaliiton valtakunnalliseksi valmennuskeskukseksi** ja yhdessä Raision Ulpuksen kanssa molemmat ovat seudullisesti merkittäviä harjoitus- ja kilpailukeskuksia.

Uimahallit muodostavat merkittävän osan kuntien liikuntatoimen vuotuisista käyttökustannuksista. **Turussa uimahallien ja maauimaloiden kokonaiskustannukset ovat n. 20 – 25 % liikuntatoimen vuotuisista käyttökuluista.** Muilla Turun seudun paikkakunnilla osuus on vielä merkittävämpi eli n. 30 – 50 % kokonaiskustannuksista. Uimahallien palvelumaksut muodostavat myös merkittävän osan liikuntapalvelujen tuotoista. **Yksikään kunnallisista uimahalleista ei ole kuitenkaan sinällään taloudellisesti kannattava. Uimahallien tilinpäätöstietojen mukaan pääsymaksutuottojen lisäksi kuntien verovaroin kompensoidaan kustannuksia n. 2 – 10 € / asiakaskäynti.**

Jatkossa olisi syytä pohtia myös rakenteellisia ratkaisuja esim. uimahallien omistus pohjan ja yhteisen toimintaorganisaation kehittämiseksi koko seudun kuntien yhteisin voimin.

1. Uinnin suosio ja harrastajamäärä

Kansallisen liikuntatutkimuksen 2009 - 2010 mukaan uinti on 6. suosituin liikuntamuoto suomalaisen aikuisväestön (19–65 -vuotiaiden) keskuudessa. Suosiossa uinnin ohittavat vain kävelylenkkeily, pyöräily, kuntosaliharjoittelu, hiihto ja juoksulenkkeily. Uintia harrastaa noin 575 000 suomalaisesta 19 – 65 -vuotiasta. Uinti on suosittu liikuntamuoto myös nuorten ja seniorikansalaisten keskuudessa. Sitä harrastaa noin 166 000 nuorta ja noin 92 500 yli 65 -vuotiasta. Niinpä Kansallisen liikuntatutkimuksen mukaan uintia harrastavia suomalaisia on yhteensä 833 000 (taulukko 12.1). Vuoteen 1994 verrattuna laji on saanut nuorten keskuudessa 54 000 uutta harrastajaa (+48 %) ja aikuisväestön keskuudessa 65 000 uutta harrastajaa (+13 %). Tutkimuksen mukaan potentiaalisia uinnin harrastajia on aikuisväestön keskuudessa 279 000 henkilöä ja senioriväestön keskuudessa 40 000 henkilöä.

Taulukko 12.1. Uinnin harrastajamääriä Suomessa eri ajankohtina Kansallisen liikunta-tutkimuksen mukaan.

	1994	1997-98	2001-02	2005-06	2009-10
3 – 18 – vuotiaat	112 000	160 000	202 000	182 000	166 000
19 – 65 – vuotiaat	510 000	573 000	520 000	578 000	575 000
66 – 79 – vuotiaat					92 000
Yhteensä					833 000

2. Uimahallien tilastotietoa

Liikuntapaikat.fi – tietokannan mukaan Suomessa oli tammikuussa 2012 yhteensä 220 uimahallia eli keskimäärin yksi uimahalli noin 25 000 asukasta kohti. Oheisessa taulukossa on VTT:n Sisäliikuntapaikkojen indikaattorit selvityksessä olleet kohdekaupungit. Näissä kaupungeissa halleja oli tietokannan mukaan yhteensä 55 kappaletta, mikä tarkoittaa yhtä hallia noin 35 000 asukasta kohti.

Liikuntapaikat.fi 1/2012	Kunta*	Muu**	Yhteensä	Asukasta/halli
Uimahallit yhteensä				
Helsinki	11	6	17	35 012
Espoo	3	2	5	50 438
Tampere	4	1	5	43 029
Vantaa	5	0	5	40 592
Turku	3	5	8	22 334
Oulu	2	0	2	71 867
Jyväskylä	4	0	4	32 998
Lahti	3	0	3	34 076
Hämeenlinna	2	0	2	33 648
Kotka	2	0	2	27 401
Heinola	1	1	2	10 103

Kohdekaupungit yhteensä	40	15	55	35 717
Koko Suomi	158	62	220	24 548

* omistajana kunta tai kuntaenemmistöinen osakeyhtiö

** omistajana muu kuin kunta tai kuntaenemmistöinen osakeyhtiö

(Lähde: VTT Sisäliikuntatilojen indikaattorit väliraportti 2012)

Turun seudun tilastoverailua

Tilastoverailua	Turku	Turun seutu	Suomi
Halleja	8	12	220
Asukkaita / halli	22334	25950	24548
Allaspinta-ala / 1000 asukasta	19,5	19,8	15,0
Kävijää / allas-m2	221	268	220

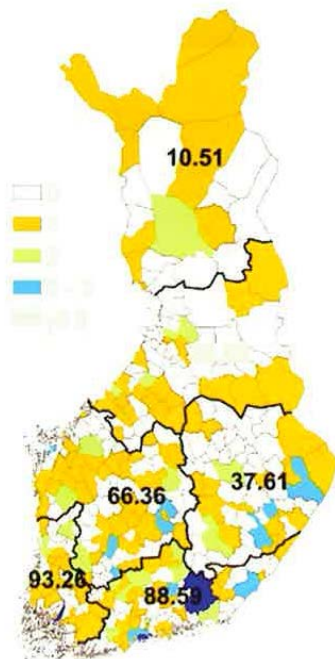
Turun hallien määrässä on mukana myös Laukkavuoren ja Epithian hallit.

Turun luvuissa on mukana kaikkien 8 hallin perustiedot. Turun seudun luvuissa ovat mukana Turun, Raision, Kaarinan, Paimion ja Mynämäen hallien tiedot.

3. Uimahallipalvelujen saatavuus

Uimahallien suhteellinen alueellinen peittävyys on arvioitu seurantatutkimuksessa liikuntapaikkapalveluiden muutoksista. Tutkimuksessa on saatu keskimääräiseksi uimahallien käyttöetäisyydeksi Suomessa 18 km. **Parhaaksi uimahallien ELY-alueeksi saadaan Lounais-Suomen ELY-alue, jossa peittoprosentti on maan korkein eli yli 93 %.** Etelä-Suomessa päästään lähes 90 % peittoon, mikä merkitsee, että lähes kaikki halukkaat voivat käyttää uimahalleja keskimääräisellä käyttöetäisyydellä. Hyvät liikenneyhteydet edistävät uimahallien käyttöä.

(Lähde: Liikuntapalvelut ja väestön tasa-arvo, Kimmo Suomi & kumpp., 2012)

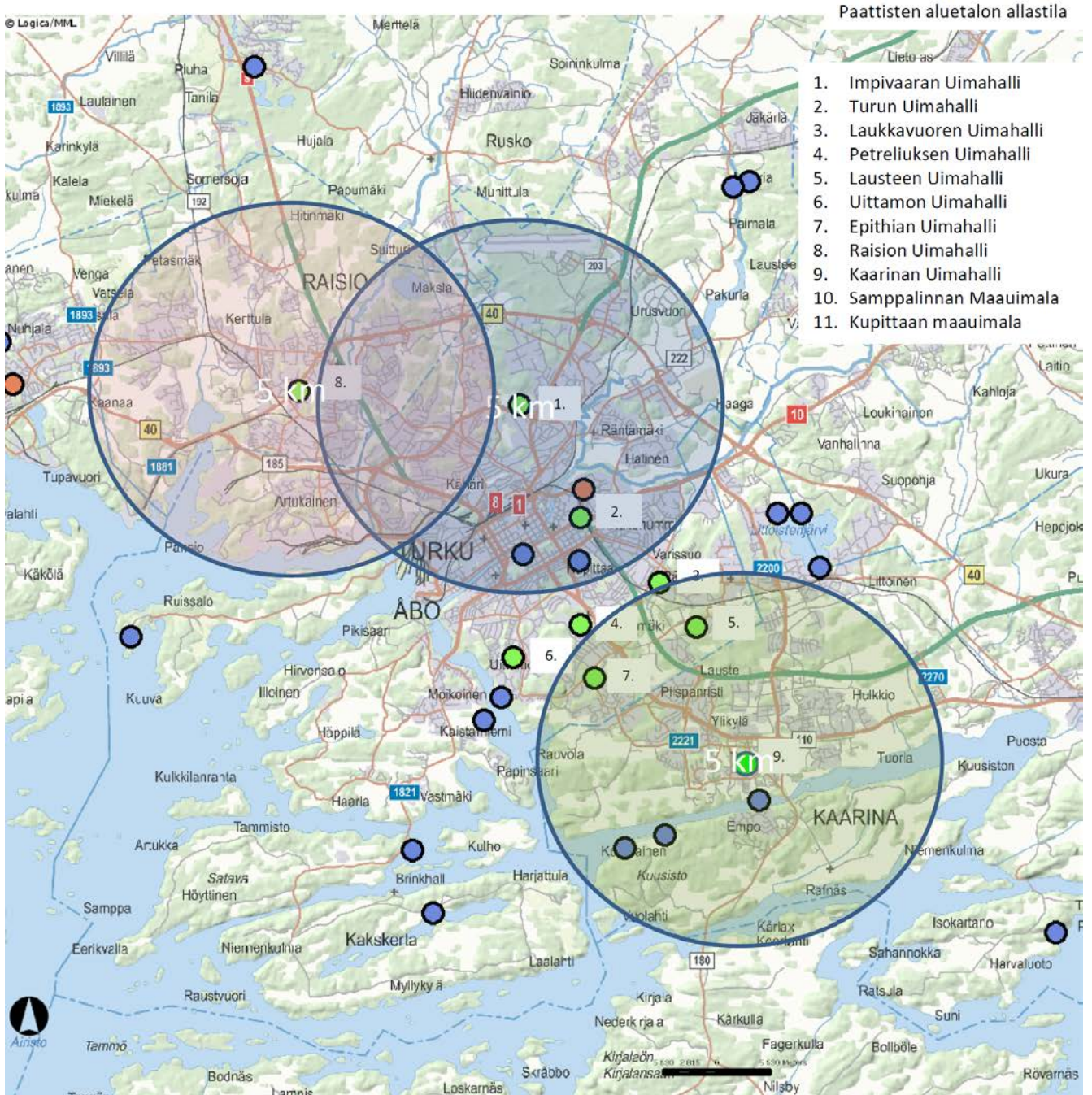
4. Turun seudun Uimahallit ja muut vesiliikuntapaikat

Turun kaupunkiseutu

Uimahallit, maauimalat ja uimarannat sekä kylpylät

● Uimahallit ja -altaat ● Maauimalat ja uimarannat ● Kylpylät

Impivaaran Uimahalli n. 500 000 käyntiä/v., Uintikeskus Ulpuokka, n 230 000 / v. Kaarinan Uh n. 210 000 / v

Turun seutu

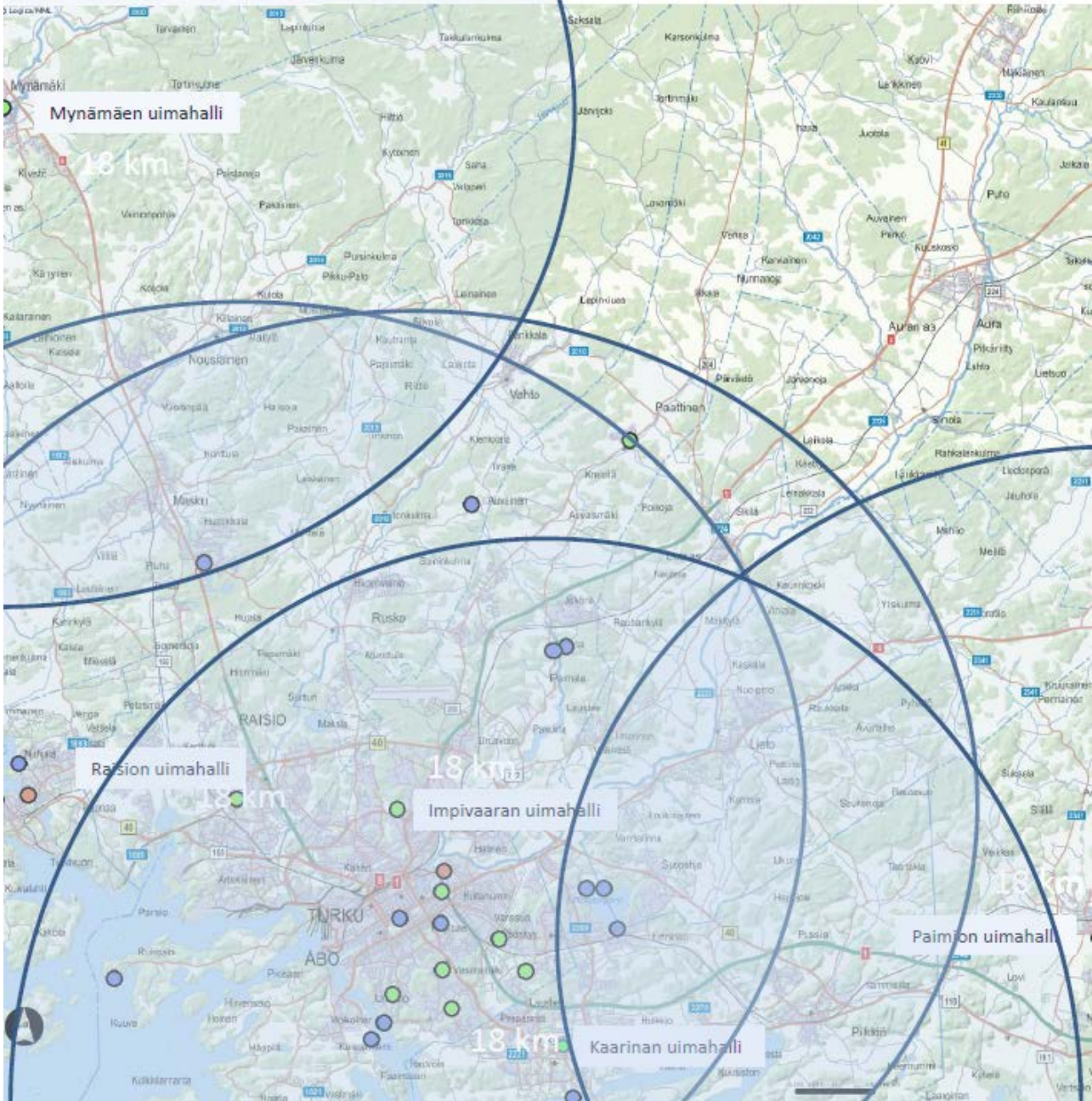
Uimahallit, maauimalat ja uimarannat sekä kylpylät

- Uimahallit ja -altaat
- Maauimalat ja uimarannat
- Kylpylät

Uimahallien suhteellinen alueellinen peittävyys 18 km säteellä, joka on keskimääräinen käyttöetäisyys Suomessa.

Impivaaran Uimahalli n. 500 000 käyntiä/v., Uintikeskus Ulpuukka, n. 240 000 / v.

Kaarinan Uh n. 210 000 / v, Paimion Uh n. 67 000 / v. Mynämäen Uh n. 24 000 / v.

5. Taloudelliset ja toiminnalliset tunnusluvut

UIMAHALLIEN TILASTOTIETOA tp 2011: TURUN KAUPUNKI					Turun kaupunki Yhteensä
Uimahalli:	Impivaara, ta-12	Petrelius	Lauste	Paattinen	
Kävijämäärä	500 000	74 070	7 444	11 088	592602
Kokonaiskustannukset	-3 000 000	-323 003	-96 545	-115 552	-3 535 100
Tuotot	1 465 000	190 546	22 281	29 342	1 707 169
Nettokustannukset	-1 535 000	-132 457	-74 264	-86 210	-1 827 931
Nettokustannus / käynti	-3,07	-1,79	-9,98	-7,78	-3,08
Kokonaiskustannus/käynti	-6,00	-4,36	-12,97	-10,42	-5,97
Vesipinta-ala	2 250	250	136	50	2 686
Kävjät / allas m2	222	296	55	222	221

Tp 2011: TURUN JA UITTAMON UIMAHALLIT		
Uimahalli:	Turun Uimahalli 1)	Uittamo 2)
Kävijämäärä	59400	40436
Kokonaiskustannukset	-65093	-189145
Tuotot	33721	273359
Nettokustannukset	-31372	84214
Nettokustannus / käynti	-0,53	2,08
Kokonaiskustannus/käynti	-1,10	-4,68
Vesipinta-ala	325	262
Kävjät / allas m2	183	154

Omistajina 1) säätiö ja 2) osakeyhtiö

Molempien uimahallien tuloissa kaupungin tila-avustus.

Kulut eivät sisällä kiinteistökuluja?

UIMAHALLIEN TILASTOTIETOA 2011: TURUN SEUDUN MUUT KUNNAT					Yhteensä		
Uimahalli:	Ulpukka, Raisio	Solina, Paimio	Kaarinan uh	Mynämäen uh	Muut	Turku	Turun seutu
Kävijämäärä	255 696	66 528	217 616	24 141	563 981	592 606	1 156 587
Kokonaiskustannukset	-1 469 010	-380 571	-1 068 453	-201 074	-3 119 108	-3 535 100	-6 654 208
Tuotot	965 026	174 323	798 196	76 433	2 013 978	1 707 169	3 721 147
Nettokustannukset	-503 983	-206 248	-270 257	-124 641	-1 105 129	-1 827 931	-2 933 060
Nettokustannus / käynti	-1,97	-1,24	-1,24	-5,16	-1,96	-3,08	-2,54
Kokonaiskustannus/käynti	-5,75	-5,72	-4,91	-8,33	-5,53	-5,97	-5,75
Vesipinta-ala	992	279	368	136	1 631	2 693	4 324
Kävjät / allas m2	258	238	591	178	346	220	268

Raision ja Kaarinan halleissa kävijämäärissä on n. 5 - 10% lisä Impivaaran remontista johtuen.

Yhteisissä tunnusluvuissa on vain kuntien omistamien hallien luvut. Ne eivät sisällä Turun Uimahallin ja Uittamon Uimahallien lukuja, koska ne eivät ole vertailukelpoisia kustannusten osalta.

NETTOKUSTANNUKSET ASUKASTA KOHTI						
Nettokustannukset / asukas, omistajakunnissa						
	Turku	Raisio	Kaarina	Paimio	Mynämäki	Yht.
As.luku	178 630	24565	31000	10 471	8 042	252 708
Nettokust.	-1 827 931	-503 983	-270 257	-206 248	-124 641	-2 933 060
Kust./as	-10,23	-20,52	-8,72	-19,70	-15,50	-11,61
Nettokustannus / asukas koko Turun seutu				311 504	asukasta	-9,42

Talouden ja toiminnan tunnuslukuja tarkasteltaessa on otettava huomioon:

- Uittamon uimahalli tehnyt historiansa parhaan tuloksen 2011, johtuu Impivaaran remontista. Impivaaran Uimahallin avaamisesta johtuen on esitetty, että liikevaihto Uittamon hallissa heikkenee, koululaisuinnit - 53 000 € ja uimaseurojen ratavuorot - 94 000 €. Kaupungin avustus Uittamon uimahallille oli 18 587 € / 2011.
- Turun Uimahallin ja Uittamon Uimahallin omistuspohja on säätiö ja Oy. Kiinteistön vuokrat / pääomakulut eivät ole mukana kokonaiskustannuksissa
- Impivaaran remontin vaikutukset Turun ympäristön halleissa v. 2011 on n. 5 – 10% lisää kävijämäärissä, ei juurikaan vaikutusta Paimion ja Mynämäen halleissa.
- Kaikissa Uimahalleissa on myös kuntosali ym. käyttäjiä mukana kävijämäärissä. Ne kulut ja tuotot ovat myös uimahallien kustannuspaikoilla. (Paattisten hallin kävijäprofiilissa pelkästään kuntosalikäyttöä n. 75 % ja uinti n. 25 %)
- Merkittävät tunnusluvut: kävijämäärä/allas-m2, nettokustannus / asiakaskäynti ja kokonaiskustannus / käynti.
- Omistajakunnissa nettokustannus asukasta kohti on keskimäärin -11,61 € / asukas. Jos kustannukset jaettaisiin tasan koko Turun seudun väestön kesken, niin kustannus olisi -9,47 € / asukas.

6. Johtopäätöksiä

Edellä olevan selvityksen **perusteella tilanne on Turussa ja Turun seudulla hyvä**. Uimahallien palvelut kattavat kaupungin ja koko seudun **paremmin kuin Suomessa muualla**.

Turun seudun keskisuurten ja suurten **uimahallien kävijämäärät ovat hyvällä tasolla**. **Kustannukset kävijää kohden ovat kohtuullisella tasolla**. Kaikki uimahallit myös palvelevat merkittävästi yli kuntarajojen ja ovat seudullisesti tai alueellisesti merkittäviä.

Pienten hallien ylläpitokustannukset ovat isoja korkeammat. Ne palvelevat pienempiä kohderyhmiä ja **ovat paikallisesti merkittäviä lähipalveluja**. Niiden hallien kohdalla on **pohtittava vaihtoehtoisia tuotantotapoja omistuksen ja toiminnan järjestämisen suhteen**.

Pitkällä tähtäimellä voisi tulla kyseeseen Turun kaupunkiseudun uimahallien, eli Turku, Kaarina ja Raisio, **yhdistäminen yhteen omistukseen ja hallintoon**. Ne ovat seudullisesti merkittäviä uintikeskuksia.

Uimahallien **käyttökustannukset ovat merkittävä menoerä liikuntapalvelujen talousarvioissa** ja käyttökustannukset kasvavat jatkossakin. Vesiliikunnan kysyntä on myös kasvussa, joten nettokustannusten säilyttäminen nykytasolla on haasteellista, mutta tavoiteltavaa. **Palvelutason varmistaminen isoissa yksiköissä on tuotannollis-taloudellisesta näkökulmasta järkevää**.

Nykyisten uimahallien kunnossapito, peruskorjaus ja kehittäminen on vaativaa ja kustannuksiltaan kallista. **Kuntatalouden näkökulmasta peruskorjaus- ja laajennusinvestoinnit kannattaa keskittää jo olemassa oleviin isoihin ja keskisuuriin yksiköihin**.

Investointitarpeissa **on seudullisesti ollut esillä Kaarinan uimahallin ja kuntosalin laajennus sekä Raision Uintikeskus Ulpukan yhteyteen rakennettava maauimala**. Raisiossa tilannetta selvitetään vaihtoehtoisena ratkaisuna Haunisten tekoaltaan virkistyskäytön kanssa.

Turun seudun kuntien liikuntapalvelujen kehittämisessä kannattaa pohtia hallinnollisia ja omistuksellisia uudelleenjärjestelyjä rinnakkain tai yhdessä kuntarakenneuudistuksen kanssa. Yhteistyötä ja uudenlaisia palvelujen tuotantotapoja on kehitettävä kuntarakenteesta huolimatta. **Liikuntalain hengessä kuntien roolina on luoda edellytyksiä, toimintaa voidaan järjestää kuntien, yhdistysten ja yksityisten toimesta yhdessä tai erikseen**.

Lähteitä: Suomi Kimmo (toim.) (2012) Liikuntapaikkapalvelut ja väestön tasa-arvo. Seurantatutkimus liikuntapaikkapalveluiden muutoksista 1998 – 2009. Opetus- ja Kulttuuriministeriön julkaisu. VTT Sisäliikuntapaikkojen kysynnän ja tarjonnan indikaattorit. Raporttiluonnos 25.5.2012 VTT Uimahalliportaali, 2012 Liikuntapaikkojen LIPAS –tietojärjestelmä, liikuntapaikat.fi Turun seudun kuntien tilinpäätöstiedot 2011 Turun Uimahalli Oy:n ja Uittamon Uimahallin / Mesaani-kiinteistöt Oy:n tilinpäätöstiedot 2011